והא לרבעה קתני. גרלה דדייק מהא דקתני ולי לחה יכול לומר לרבעה בלחד מהן דמשמע דנחית לפרוטי כולהו וליכא למימר דדייק מדקתני לרבעה מעניקים להן דהא אמר בפ"ב דסוטה (דף יז.) תנא ושייר לא"ג דתנא מניינא גבי הא דלמריבן בג' מקומות *הלכה עוקרת את המקרא*: **מה** לסימנין שכן נשתנה הגוף. ולא תאמר מכל הני ליכא למידק ק"ו ומה סימנין שלא"פ שנשתנה הגוף אינו מוציאה מרשות לא ולא"פ מוציאה מרשות לדון מיתה שלא"פ שלא נשתנה הגוף מוציאה מרשות לא אינו דין שמוציאה מרשות לדון וי"ל דודאי גבי לדון שייך לומר שינוי הגוף גורם הוצאה משום דאין זה הגוף שקנה אבל גבי לא לא שייך טעם דשינוי הגוף דלעולם הוא אביה אחר השינוי כמו קודם השינוי וא"ת נעשה ק"ו מסימנין ויובל שאין מוציאין מרשות לא ומוציאין מרשות לדון מיתה לא שמוציאה מרשות לא אינו דין וכו' וכ"ת מה לסימנין ויובל שכן מוציאין בע"ע תאמר במיתה לא וכו' סימנין יוכיחו וי"ל דאינא למפרך מה לסימנין שכן נשתנה הגוף וא"ת תיתי מביייהו דמאי תאמרת מה לסימנין שכן נשתנה הגוף שנים ויובל יוכיחו מה לשנים ויובל שכן מוציאין בע"ע סימנין יוכיחו וחזר הדין לא דאי זה כו' הלד השוה שבהן שמוציאין בעלמא שנים ויובל בע"ע וסימנין נמי מוציאין בעלמא שהרי מוציאין האיש מידי קטנה ומוציאין כאן אף אני אומר כו' וי"ל דאינא למיפרך מה להלד השוה שבהן שמוציאין מעבדות תאמר במיתת הלא שלא מלינו שמוציאה מעבדות ואע"ג דהיא גופא בעי למילף מ"מ כל כמה דלא ילפינן פירכא היא וא"ת נעשה ק"ו ממיתת לדון שאינה מוציאה מרשות לא אם מת לדון בעורה קטנה חוזרת לרשות לא עד בגרות ומוציאה מרשות לדון מיתת לא שמוציאה מרשות לא אינו דין וכו' וי"ל מה למיתת לדון שכן מוציאה בגרלע תאמר במיתת לא וכו': **והתנחלתם** אותם לבניכם אחריכם מכאן שאין אדם מורים כו'. הר"ר יהודה מקורבי"ל הקשה למה לי והתנחלתם שאין מורים זכות בתו לבנו פשיטא דמהיכא נפקא לן (כתובות דף מו:) דמעשה הבת לא מלאמה ולמה גופה אינו יכול להורים לבנו כדדייק לקמן (דף יז:) דאמה אינה עובדת לא את הבן ולא את הבת וי"ל ס"מ גדולה הוא דנפקא לן מלאמה אבל קטנה לא נפקא מלאמה אלא מסברא דהשתא זבוני מזכין לה וכו' ולהכי אינעריך והתנחלתם: אמה

למטה *דתניא בן תשע שנים שהביא שתי שערות-שומא, מבן ט' שנים ויום אחד עד בן י"ב שנה ויום אחד ועודן בו: שומא, ר' יוסי בר' יהודה אומר סימן, בן י"ג שנה ויום אחד דברי הכל סימן. מתיב רב ששת ר' שמעון אומר ד' מעניקים להם-ג' באיש וג' באשה ואי אתה יכול לומר ד' באחד (ה) לפי שאין סימנים באיש ואין רציעה באשה. ואם איתא ניתני נמי מיתת אב ובי תימא תנא "דבר שיש לו קצבה" קתני "ודבר שאין לו קצבה" לא קתני. והא סימנין דאין להם קצבה וקתני ובי תימא ה"נ כדרב ספרא. והאיכא מיתת אדון, דאין להם קצבה וקתני מיתת אדון נמי לא קתני. אלא ארבעה מאי ניהו? שנים ויובל "ויובל של רציעה" ואמה העבריה בסימנים ה"נ מסתברא דקתני סיפא אי אתה יכול לומר ארבעה באחד מהם לפי שאין סימנים באיש ואין רציעה באשה ואם איתא, באשה מיהא משכחת לה ארבעה שמע מינה מתיב רב עמרם ואלו מעניקים להם היוצא בשנים ובויובל ובמיתת האדון ואמה העבריה בסימנים ואם איתא ניתני נמי מיתת אב ובי תימא תנא ושייר *והא *אלו" קתני ובי תימא "דבר שיש לו קצבה" קתני "דבר שאין לו קצבה" לא קתני והא סימנין דאין להם קצבה וקתני ובי תימא ה"נ כדרב ספרא, האיכא מיתת אדון, תיובתא דריש לקיש תיובתא, והא ריש לקיש ק"ו אמר? קל וחומר פריכא היא משום דאיכא למיפרך מה לסימנין שנשתנה הגוף תאמר במיתת אב שכן לא נשתנה הגוף *תני חדא "ענק עבד עברי לעצמו" "וענק אמה העבריה" לעצמה תניא אידך "ענק אמה העבריה ומציאתה לאביה" ואין לרבה אלא שכר בטלה בלבד מאי לאו הא דנפקא בסימנים והא דנפקא לה במיתת אב? לא, אידי ואידי דנפקא לה בסימנין ולא קשיא הא דאיתיה לאב הא דליתיה לאב, בשלמא "ענק אמה העבריה-לעצמה" "למעוטי אחין *דתניא "והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם אותם לבניכם ולא בנותיכם לבניכם מכאן שאין אדם מוריש זכות בתו לבנו אלא "ענק ע"ע-לעצמו" פשיטא, אלא למאן? אמר רב יוסף *"ו"ד קרת קא חזינא הכא אביי אמר: הכי אמר רב ששת הא מני תומאי הוא דתניא תומאי אומר: לו ולא לבעל חובו גופא אלו מעניקים להם: היוצא בשנים, ובויובל, ובמיתת אדון, ואמה העבריה בסימנין, אבל בורח ויוצא בגרעון כסף אין מעניקים לו, ר"מ אומר בורח ויוצא בגרעון כסף מעניקים לו ר"ש אומר ארבעה מעניקים להם שלשה באיש וג' באשה ואי אתה יכול לומר ארבעה באחד מהן לפי שאין סימנין באיש ורציעה באשה מנה"מ דת"ר יכול לא יהו מעניקים אלא ליוצא בשש, מנין לרבות ויוצא בויובל, ובמיתת האדון ואמה העבריה בסימנין ת"ל תשלחנו, וכי תשלחנו, יכול שאני מרבה בורח ויוצא בגרעון כסף ת"ל כי תשלחנו חפשי מעמך מי ששילוחו מעמך יצא בורח ויוצא בגרעון כסף שאין שילוחו מעמך רמ"א בורח אין מעניקין לו דאין שילוחו מעמך אבל יוצא בגרעון כסף ששילוחו מעמך בורח, השלמה בעי דתניא מנין לבורח שהרוב להשלים ת"ל ששש שנים יעבד יכול

[וע' תוס' יבמות נ: ד"ה למעוטי כמה שכתבתי שם עכ"ל דון]

קנה א מיי' פ"ב מהל' אישות הלכה יח סמג עשין נ טור ש"ע אה"ע סי' קעב סעיף ו וסימן קנה סעיף יד:

קנו ב מיי' פ"ג מהל' עבדים הל' יד:

קנו ג ד ה ו ז מיי' שם הלכה טו סמג עשין סד:

קנח ח מיי' שם הל' יד:

קנט ט מיי' שם פ"ב הלכה ד סמג עשין סב:

[ע' תוס' יבמות פד: ד"ה אלא אם כן וחוס' כתובות כט. סד"ה ועל הכוהים וחוס' זבחים פד. ד"ה הלן וחוס' שבועות לא. ד"ה ואלו נאמרים ותוספות שם מד: ד"ה כל הנשכנין וע' הגהות חוס' שבת עה: ד"ה חסר אחת]

מהרש"ל

ג' בנייחות בעינן דענקה

תוס' ר"י הזקן

חשיב ליה אלא פירי דאתיה בעל כרחו דאדון ושחרור ליתיה אלא מדעתיה דאדון: שכר בטלה. כשמכבדת מציאתה: דליתיה לאב. שלא הספיק לגבות עד שמת: שילוחו. דכתיב וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם: בורח. השלמה בעי שישלים כמה שברח

נוסח מה תנאים - לי מעניקים

נוסח (המיק) לי מעניקים ולמי לא

תת נוסח הטלוש - נצב בעי [הטלים לאדון ו' שנים]

הגהות הב"ח

(ה) גם' באחד מהן לפי שאין:

מגדה מז: ע"ש

[לקמן מ.]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה והא וכו' *אינם הלכה עוקרת את המקרא. עיין רשב"ם בתידושיו פרק ז דמולין דף לב ד"ה ותמיה לי ועיין כריתות דף ב ע"ב בתוס' ד"ה מהכי תני מרכבה:

*כאן ר"ל

כתובות מג. ת"כ פ' נסר *הענק תענק לו...

פי' גאון יוד קרת שם פיר בהגהות דפ' סדר תעניות כג: מ"ר יוסי דמן יוד קרת

*ר"ל פסוק בדברים לה: יב-יח

*ר"ל בהגה"ל מעניקים - דלא יכול לומר באחד מהן

שבת כא

דברים שם יב-יג

שבת כא

יכול